

Dr BOJAN DIMITRIJEVIĆ, naučni savetnik
Institut za savremenu istoriju
Beograd, Republika Srbija
bojands1@gmail.com

UDK 32:929 Милошевић С."2001"
323(497.11)"2001"

originalan naučni rad / original scientific paper
primljeno / received: 27. 9. 2021.
prihvaćeno / accepted: 24. 11. 2021.

<https://doi.org/10.29362/ist20veka.2022.1.dim.179-192>

IZRUČENJE SLOBODANA MILOŠEVIĆA HAŠKOM TRIBUNALU 28. JUNA 2001. I VOJSKA JUGOSLAVIJE

APSTRAKT: Slobodan Milošević, bivši predsednik Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srbije, predat je organima Haškog tribunala 28. juna 2001. godine. On je helikopterom Resora državne bezbednosti prebačen iz Beograda do Tuzle, gde je u pratnji predstavnika tribunala produžio za Hag. U članku se opisuju aktivnosti Vojske Jugoslavije, odnosno Ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane tokom popodneva tog dana, koje su mogle da imaju svrhu da spreče Miloševićovo izručenje. Osnovu članka čini neobjavljena originalna dokumentacija Vojske Jugoslavije i drugih institucija, u koju je autor po službenoj dužnosti imao uvid, kao i objavljena sećanja aktera tog događaja.

KLJUČNE REČI: Slobodan Milošević, Haški tribunal, Resor državne bezbednosti, RV i PVO, helikopteri, general Nebojša Pavković, general Spasoje Smiljanić

Tokom tri meseca proleća 2001. godine, od hapšenja Slobodana Miloševića (u noći između 31. marta i 1. aprila) do očekivanog transfera u Hag, sve je bilo vidljivije da se jaz između predsednika SR Jugoslavije Vojislava Koštunice i predsednika Vlade Republike Srbije Zorana Đinđića produbio. Taj dualizam dovodio je politički život u Srbiji u pitanje: na kakvom je Srbija pravcu? Reformskom Đinđićevom ili konzervativnom Koštuničinom? Diplomatskim kanalima stizale su poruke da svi žele da pomognu, ali da žele da vide Miloševića u haškom zatvoru. Rešenje je bilo prekinuti sudsku farsu i agoniju oko njegovog izručenja Haškom tribunalu i umesto domaćih zakona primeniti međunarodne. Đinđić je u toj situaciji uvideo da je to jedino efikasno rešenje. Unutar vladajuće Demokratske opozicije Srbije (DOS) stvar je dovedena do usijanja. Na vanrednoj sednici DOS-a u Koštuničinom kabinetu, čitave noći pred dramatičnu odluku 28. juna 2001. čulo se sa njegove strane „da bez zakona nema isporuke Miloševića“. Ostali lideri DOS-a za stolom su smatrali da ih Koštunica tako ponižava: *mnogi su izgubili nerve... kontrola je bila na ivici. To je bio sastanak na kome ste mogli da opirate atmosferu, seća se Čedomir Jova-*

nović. Doneta je odluka da se stvar reši uredbom vlade. Već sutra, međutim, otpor se nastavio.¹

Đinđić odlučuje da se akcija sprovede, bez obzira na odluke Saveznog ustavnog suda „od kojeg se nije moglo očekivati ništa dobro“. Sazvao je sednicu vlade. Pre sednice on je razgovarao sa Koštunicom. Rekao mu je da će poštovati odluku Miloševićevih sudija tačno onoliko koliko ju je poštovao u vreme 5. oktobra, kada su iste sudije poništavale izbornu pobedu DOS-a. Sa odlukom u tek odštampanom *Službenom glasniku* u zatvor odlaze savetnik premijera Zoran Janjušević i šef uprave za izdržavanje zatvorskih kazni Vulić. Milošević će biti diskretno prebačen do sedišta Resora državne bezbednosti (RDB) na Banjici gde će biti predat predstavnicima Haškog tribunala.²

Za vreme tih političkih nadmudrivanja Vojska Jugoslavije, na čelu sa načelnikom Generalštaba generalom Nebojšom Pavkovićem, držala se upadljivo van ovih događaja, pa tako i njene niže komande. U izveštaju o ovim događajima Komanda Ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane više puta ističe da „nije imala nikakva saznanja ni od jedne institucije komandovanja o aktuelnim događajima“.³ S druge strane, MUP Srbije u to vreme nije imao nikakvu saradnju sa vojnom tajnom službom. „Trudili smo se da protivnici isporuke ne saznaju šta se dešava sa Slobodanom Miloševićem“, piše tadašnji ministar unutrašnjih poslova Dušan Mihajlović.⁴

Tog dana, 28. juna 2001. godine, kada će Slobodan Milošević biti izručen predstavnicima Haškog tribunala, u 16.25 časova, prema usmenom naređenju načelnika Generalštaba generala Nebojše Pavkovića, komandant RV i PVO general Spasoje Smiljanić naredio je da se pojača osmatranje severnog i severozapadnog dela teritorije SR Jugoslavije. Naredio je i da se uključe radarska sredstva koja nisu bila u operativnom radu, a pokrivala su taj deo vazdušnog prostora. Uz to, u 16.27 izdaje naređenje da se u tročasovnu gotovost stave po tri transportna helikoptera Mi-8 na aerodromima Kovin i Niš.⁵ Ovo naređenje preneseno je, prema snimljenoj magnetofonskoj traci, u 16.33, a helikopterskim jedinicama do 16.45 časova.⁶ Dodatno uključenje radara 2. čete 20. bataljona VOJIN na lokaciji Stari Banovci izvršeno je prema ovom naređenju u 16.39 časova.⁷

Ovom Pavkovićevom naređenju prethodilo je sletanje helikoptera Resora državne bezbednosti MUP-a Srbije na Banjicu – u blizini njegovog sedišta, ranijeg Instituta bezbednosti. Helikopter Agusta Bel 212, sa oznakom YU-HCA,

¹ Čedomir Jovanović, *Moj sukob s prošlošću* (Beograd: Dan Graf, 2005), 88–89; Bojan Dimitrijević, *Zoran Đinđić, biografija, drugo izdanje* (Beograd: Milenijum, Dan Graf, 2013), 126–129.

² Č. Jovanović, *n. d.*, 92–94; Dušan Mihajlović, *Povlenske magle i vidici, drugi tom* (Beograd: NEA. d. o. o. 2005), 90–91.

³ Komanda RV i PVO (K-da RV i PVO), str. pov. br. 03–2/12473–1, 06. 07. 2001. god., Izveštaj komisije o aktivnostima u VaP-u SRJ dana 28. 06. 2001. godine u periodu od 13,00 do 21,00.

⁴ D. Mihajlović, *n. d.*, 89.

⁵ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1; Isto, prilog br. 9.

⁶ Komandno mesto (KM) KRV i PVO „M-1“, ODT-DDV 29. 06. 2001, 1.

⁷ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1, 06. 07. 2001. god., prilog: Izjava ppuk N. Bunčića, 29. 06. 2001.

poleteo je iz helikopterske baze MUP-a na aerodromu Beograd (Surčin). Najava poletanja nije izvršena, već je poslata tek po sletanju helikoptera na Banjicu u 16.22.⁸ Ovo je verovatno bio znak generalu Pavkoviću da podigne pripravnost u Ratnom vazduhoplovstvu.

Narednih dva i po časa ništa se nije dešavalo. Oko 18.45, dežurni operativni tim Komande RV i PVO obavešten je sa Operativnog centra Generalštaba VJ o najavi za prelet helikoptera MUP-a na relaciji koja je označena kao „K-2“ – Sarajevo u 19 časova, „i pitaju šta da rade“. U isto vreme najava leta je stigla do dežurnih u Komandi RV i PVO. Rukovodilac dežurnog tima pukovnik Ratko Dopuđa je „naredio da se do daljnjeg ne daje nikakva saglasnost zbog toga što je već 19 časova, a ne znamo o čemu se radi“.

Let helikoptera sa Slobodanom Miloševićem sa Banjice ka Tuzli

Na Banjičkom visu, u objektima sedišta Resora državne bezbednosti u tom trenutku se odvijala predaja bivšeg predsednika Slobodana Miloševića predstavnicima Haškog tribunala. Ministar Mihajlović objašnjava: „Gubili smo vreme, a time se povećavao rizik da čitava akcija bude obnarodovana. Zato je procenjeno da je najmanje rizično da se Slobodan Milošević direktno sa platoa Instituta bezbednosti na Banjici prebaci helikopterom u Tuzlu. A potom da se iz Tuzle preveze u Hag. S tim da se Milošević u Beogradu, pre ulaska u helikopter preda predstavnicima Tribunala u Hagu, tako da od tog trenutka više ne bude u nadležnosti i u odgovornosti Vlade Srbije...“.⁹

Pukovnik Vladan Kosić iz Helikopterske jedinice MUP-a Srbije dvadeset godina kasnije svedoči da je bio pozvan od rukovodstva RDB nekih dvadeset dana pre izvođenja ovog zadatka. Tada se razrađivala ideja da se helikopterom direktno sleti u Centralni zatvor gde se nalazio Milošević od hapšenja. Posle razgovora o nekoliko drugih lokacija za sletanje i isporuku neimenovanog tereta, Kosić je predložio aerodrom Tuzlu jer se do njega let mogao izvršiti bez dopune gorivom.¹⁰ Zamenik načelnika RDB Zoran Mijatović navodi da su ovu akciju „sa strane“ supervizovali: zamenik šefa stanice CIA u Beogradu Dejvid Blek, predstavnik britanske obaveštajne službe u Beogradu Entoni Monkton i britanski vojni ataše. Pred samo izvođenje operacije najviše vremena je potrošeno oko dobijanja potrebnih dozvola za prelet do Tuzle.¹¹

Prema navodima Džulijana Bordžera, uglednog britanskog novinara, koji je ovaj događaj opisao u svojoj knjizi *Kasapinov trag* (The Butcher's Trail), a objavio beogradski časopis *Nedeljnik*, Milošević je iz zatvora prebačen na Banjicu. U jednom kombiju i u pratnji samo jednog vozila, kako mu je naveo

⁸ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1.

⁹ D. Mihajlović, *n. d.*, 91.

¹⁰ „Sloba rekao samo: „Dobar dan momci!““, *Novosti*, 3. 4. 2021, 13. Ovu ideju potvrđuje i tadašnji zamenik načelnika Resora DB Zoran Mijatović u svojoj knjizi *Opelo za državnu tajnu. Sve-dočenje iz vrha državne bezbednosti* (Beograd: Nedeljni Telegraf, 2004), 72.

¹¹ Z. Mijatović, *n. d.*, 80–81.

tadašnji ministar Dušan Mihajlović. Zoran Mijatović svedoči da su u mercedesu koji je pratio kombi – „maricu“ bili upravnik Centralnog zatvora Dragiša Blanuša i jedan od pomoćnika ministra pravde sa papirima potrebnim za izručenje Miloševića.¹² U blizini parkiranih helikoptera bio je Kevin Kurtis, istražitelj Haškog tribunala (ali i ministar unutrašnjih poslova u vladi Srbije Dušan Mihajlović). Kurtis je sačekao Miloševića, a potom mu je pročitao optužnicu i njegova prava. Bordžer opisuje: „Bivši predsednik igrao je neku svoju igru. Prekidao je prevodioca tražeći mu cigaretu i raspitujući se gde je tako dobro naučio da govori engleski. Onda je, na putu do helikoptera, ponovo zastao. „Znate li da je danas Vidovdan, Srbi?“ zapitao je. Potom se prebacio na engleski. „Sviđa li ti se ovaj posao?“, pitao je Kurtisa. Šta radiš ovako, u slobodno vreme, kad ne hapsiš nevine ljudi, poput mene?“¹³

Kosić je takođe opisao događaj na Banjičkom visu. U helikopter Agusta Bel sa oznakom YU-HCA prvo su ušla dva specijalca iz sastava Jedinice za specijalne operacije (JSO). Postojala je, naime, opasnost da neko od međunarodnih snaga u Tuzli pokuša da ih zadrži. Ova dvojica je trebalo da obezbede da do toga ne dođe. Za njima je u helikopter ušlo troje službenika Tribunala i na kraju Slobodan Milošević. Prethodno je izgovorio samo jednu rečenicu: „Dobar dan, momci!“ Kosić kaže da je stajao pored helikoptera i da nije čuo da Milošević pominje Vidovdan, niti da pozdravlja okupljene sa „Ajđ zdravo, Srbi!“ Bio je miran i ozbiljan. Ovaj retki svedok navodi da haški istražitelji nisu ulazili u zgradu i da su se čitav događaj, čak i čitanje optužnice, kao i kratak i ponižavajući medicinski pregled odvijali ispred helikoptera. Jedino je ćerka zamenika načelnika Resora DB Zorana Mijatovića fotografisala događaj.¹⁴ Ove fotografije objaviće potom beogradski *Nedeljni Telegraph*.

Helikopter YU-HCA, u kome će Slobodan Milošević odleteti iz Srbije, najavljen je u 19 časova sa maršrutom leta: poletanje sa Banjice, sletanje u Obrenovcu i Loznici i povratak –sletanje na aerodrom Beograd (Surčin). Pre njegove najave i poletanja, Resor DB MUP-a Srbije najavio je poletanje još dva svoja helikoptera. Prvi je najavljen u 18.47 sa maršrutom: Banjica–Obrenovac–Bogatić (sletanje) i povratak u bazu na aerodromu Surčin. Ovaj helikopter, SA-342 Gazela sa oznakama YU-HED, doleteo je bez najave poletanja na Banjicu još u 15.25 časova. U isto vreme iz baze na aerodromu Beograd (Surčin) spreman je za poletanje drugi RDB-ov helikopter. Bio je to transportni MI-17, koji je najavljen sa vojnim pozivnim znakom YAF-215.¹⁵ Maršruta leta bila je Beograd – Banja Koviljača (sletanje) i povratak u bazu na aerodromu Beograd. Ovaj helikopter poleće u 19.10 časova.

Helikopter YU-HCA poleteo je sa Banjice bez prijave leta u 19.01 časova. Potom u 19.02 poleće Gazela YU-HED za čijim je komandama pilot Vla-

¹² D. Mihajlović, *n. d.*, 91; Z. Mijatović, *n. d.*, 75–76.

¹³ „Poslednji Miloševićev let“, *Nedeljnik*, 4. 2. 2016, 29.

¹⁴ „Sloba rekao samo: „Dobar dan momci!““, 13.

¹⁵ „YAF“ ili „Yugoslav Air Force“ – oznaka za jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo još iz vremena FNR Jugoslavije.

dan Kosić.¹⁶ Agusta-Belov bučni motor se čuje u jugozapadnim delovima Beograda dok ih preleće. To je isti helikopter kojim je Milošević sleteo na Gazimestan kada je bio veliki miting povodom proslave 600 godišnjice Kosovskog boja, na Vidovdan 1989. godine. Dvanaest godina kasnije, isti helikopter i isti putnik – samo na drugačijem, takođe sudbonosnom letu. Helikopter je u međuvremenu preuzeo Resor državne bezbednosti i bio je iz policijske belo-plave prebojen u kamuflažne boje.

Džulijan Bordžer navodi kako je Milošević posmatrao Beograd dok je helikopter preletao preko Save, i potom ponovo zatražio cigaretu. Kurtis mu je rekao da pušenje nije dozvoljeno, ali Milošević je pokazao prstom na pepeljaru u helikopteru. „Ja sam ionako vlasnik ove letelice,“ kazao je. Milošević se raspitivao kuda idu, a kada je čuo da ga put prvo vodi u Bosnu, u Tuzlu, ponovio je : „Bosna“ gotovo sa prezirom...“¹⁷

Prema prijavi leta YU-HCA je trebalo da sleti u Obrenovac u 19.09 (najavljeno kao obmana za presretače iz RV i PVO¹⁸), a potom u Loznicu u 19.30. Poletanje iz Loznice nije prijavljeno, jedino će biti prijavljeno sletanje ovog helikoptera pri povratku na aerodrom u Surčinu u 20.45 časova. Po podacima kontrole letenja helikopter nije trebalo da leti dalje od Loznice, odakle bi se posle zadržavanja vratio u bazu.¹⁹ Helikopter YU-HCA, međutim, nije sletao nigde već je – sa svojim putnikom Slobodanom Miloševićem – leteo direktno sa Banjičkog visa do aerodroma Tuzla.

U rejonu Obrenovca helikopterima Resora DB pridružuje se i treći helikopter (MI-17). Helikopteri u trojnoj formaciji u brišućem letu produžavaju do rejona Loznice. Tu se razdvajaju. Gazela i MI-17 kreću na sletanje, a Agusta Bel sa Miloševićem produžava preko Drine ka Tuzli.²⁰

Pripravnosti dela jedinica RV i PVO i pitanje odobrenja leta za helikoptere RDB

Za to vreme u dežurnom timu Komande RV i PVO vlada iščekivanje. General Spasoje Smiljanić navodi da nije imao nikakvog saznanja o ovoj operaciji i da ga je oko 18.30 pozvao bivši ministar spoljnih poslova Živadin Jovanović i izrazio mu sumnju da je u toku „operacija odvođenja Slobodana Miloševića u Hag“. Smiljanić se odmah zaputio u Komandu RV i PVO u Zemunu, gde se upoznao sa stanjem u vazдушnom prostoru. On navodi da je po otkrivanju većeg broja MUP-ovih helikoptera u najavama pozvao načelnika Generalštaba VJ generala Nebojšu Pavkovića i upitao ga: „Šta nam je raditi? Odgovorio mi je“, kaže Smiljanić: „Sve je van naše odgovornosti i nadležnosti“.²¹

¹⁶ „Sloba rekao samo: „Dobar dan momci!“ 13.

¹⁷ „Poslednji Miloševićev let“, 29.

¹⁸ „Sloba rekao samo: „Dobar dan momci!“ 13.

¹⁹ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1, 06. 07. 2001.

²⁰ „Sloba rekao samo: „Dobar dan momci!“ 13.

²¹ General-pukovnik Spasoje Smiljanić, *Put do neba i zvezda, zapisi i sećanja* (Priština–Leposavić: Institut za srpsku kulturu, 2020), 221.

U 19.20 dežurnom operativnom timu javlja se komandant RV i PVO iz svoje kancelarije. Pita: „Šta se dešava, ko leti i kakav helikopter MUP-a je najavljen“. Pukovnik Dopuđa odgovara da su u vezi sa tim helikopterom zvali iz Generalštaba, „ali da ne znam o čemu se radi i da nismo preduzeli ništa po tom pitanju“. Komandant general Smiljanić naređuje da se prekine „svako naše letenje, a ostalo će regulisati lično“.²²

Taj deo razgovora prema snimku izgleda ovako:

„General Smiljanić: ...sad me zvao neko iz GŠ, jedan pukovnik, kaže zvaće NGŠ, vezano za neki helikopter MUP-a koji je tražio odobrenje za prelet u 19.00 odavde za Banja Luku, mi to videli nismo... Nema ništa, zabraniti svako letenje, znači zabranjeno svako letenje, za sada zabranjeno svako letenje, nikom odobrenje nemoj da daješ.

Pukovnik Dopuđa: Mi i ne dajemo odobrenje njima.

General Smiljanić: Znači Ko(rpus) PVO i OBKL, zabranjeno svako letenje, sad ću ja to da rešim.

Pukovnik Dopuđa: Onda Vi morate oblasnu rešiti.

General Smiljanić: Sada ćemo da rešimo. Zdravo“.²³

Pukovnik Dopuđa je naredio da se obustavi svako letenje vazduhoplova RV i PVO. Prema magnetofonskom snimku u razgovoru snimljenom u 19.33 general Smiljanić „je naredio da se 3/250.rbr (treći divizion 250. raketne brigade, tada u Jakovu, jedinica koja je oborila oba američka aviona u toku borbenih dejstava 1999. godine) stavi u povišen stepen pripravnosti, što je urađeno“. Prevođenje ovog divizona izvršeno je u 19.41. U 19.55 u operativni rad je uključena i 1. četa 31. bataljona VOJIN.²⁴

U 19.35, dežurni tim je pozvao potpukovnik Filipović, dežurni u Sektoru RV i PVO Generalštaba VJ, i pitao šta da radi sa odobrenjem za letenje helikoptera MUP-a. Pukovnik Dopuđa navodi: „Rekao sam da naše odobrenje (saglasnost) nema i da je ne daju jer je Komandant RV i PVO naredio tako“. Filipović svedoči da do 20 časova nije uspeo da dobije nikog od pretpostavljenih: generala Petrovića (načelnik Sektora RV i PVO) ili Gruzina (načelnik Uprave avijacije u tom sektoru), pa ni Saveznu upravu kontrole letenja. Potom mu se u 20 časova javio general Petrović i rekao da izda saglasnost za prelet. U 20.12 javio mu se i pukovnik Jevtović iz kabineta generala Pavkovića i preneo saglasnost – naređenje za odobravanje preleta i od strane načelnika Generalštaba VJ.²⁵

Milošević je prebačen u Tuzlu, helikopteri RDB se vraćaju

Za to vreme dok se u Vojsci tumači odobrenje za prelet MUP-ovih helikoptera van državne granice, upravo ti helikopteri su na korak do realizacije svoje operacije. Podaci 280. centra za elektronsko izviđanje i ometanje otkrivaju

²² K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1, prilog br. 9.

²³ KM KRV i PVO „M-1“, ODT-DDV 29. 06. 2001, 4.

²⁴ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1, prilog br. 9, izjava ppuk N. Bunčića.

²⁵ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1, prilog br. 9 i izjava ppuk F. Obradovića, 28–29. 06. 2001.

gde je u stvari bio pomenuti helikopter YU-HCA u to vreme. Helikopter u kome se nalazio Slobodan Milošević identifikovan je radio-tehničkim izviđanjem u 19.46 na prilazu aerodromu Tuzla (6 nautičkih milja zapadno) u Bosni i Hercegovini. Ovaj centar je u svom izveštaju naveo da je u Tuzlu sleteo samo taj helikopter, dok su ostali koji su leteli uz njega bili „u pratnji – zaštiti helikoptera YU-HCA“ i nisu prelazili državnu granicu. Potom je taj helikopter identifikovan na sletanju u rejonu Loznice u 20.15 časova, a zatim na sletanju u bazu u Surčinu, u 20.45.²⁶

Pošto je helikopter sa Miloševićem preleteo Drinu, druga dva helikoptera RDB kreću na sletanje. Gazela YU-HED prijavljuje sletanje u rejonu Bogatića u 19.33. Drugi helikopter MI-17, koji koristi vojni pozivni indeks, sleće u 19.37 u Banju Koviljaču.²⁷ U rejonu Banje Koviljače, ovaj drugi helikopter identifikuju pripadnici Vojske Jugoslavije sa karaule Paulje iz sastava 15. graničnog bataljona u Loznici. Helikopter je sleteo „zapadno od kapije broj 3 HI Viskoza“. Patrola MUP-a ili služba obezbeđenja HI „Viskoza“ došla je do helikoptera. Tri člana posade su bila uniformisana, rekli su da su iz Beograda i da se tamo i vraćaju. Konstatovano je da je reč o helikopteru Mi-8 „sa oznakama VJ na nosaču stabilizatora“. Ovo je dežurnom komande 15. graničnog bataljona saopštio inspektor iz Odeljenja unutrašnjih poslova Loznica tek u 21.42. Prethodno, u 20.23, straža u kasarni „Klupci“ izvestila je da je uočen helikopter u letu pravcem Loznica–Valjevo. Prema naređenju dežurnog Operativnog centra 1. armije, dežurni graničnog bataljona izvestio je o događaju komandanta 1. armije. Istakao je da iz vizuelnog praćenja leta helikopter nije prelazio državnu granicu niti se u blizini njegovog sletanja događalo bilo šta neobično.²⁸ Uočava se iz dokumenata da poletanje sa ove lokacije nije prijavljeno.

U isto vreme premijer Zoran Đinđić sa saradnicima sedi i čuti u kancelariji, dok se čeka poziv od pilota. Kada se pilot javio iz Tuzle, Đinđić se obraća Čedi Jovanoviću: „Da li možeš da zamisliš da je danas Vidovdan? Malopre su mi rekli da je danas Vidovdan!“ „Sedam dana nismo spavali. Nismo uopšte znali ni koji je dan ni koji je datum“, nastavlja Jovanović.²⁹

Pošto se Agusta Bel vraćala iz Tuzle i preletela državnu granicu, alarmirana su i druga dva helikoptera koji su čekali na zemlji. U 20.20 helikopter Gazela poleće iz Bogatića, a potom i MI-17 iz rejona gde je sleteo. Sva tri helikoptera se ponovo sastaju u širem rejonu Loznice i zajedno u niskom letu vraćaju se u bazu MUP-a na beogradskom aerodromu. „Niko ništa po sletanju nije pričao“, seća se pilot Vladan Kosić.³⁰

Prva sleće Gazela u 20.43. Za njom MI-17 u 20.44 (20.47) i, konačno, Agusta Bel YU-HCA koja je prebacila Miloševića u Tuzlu u 20.45 (20.49) časova.³¹

²⁶ Komanda 280.cEIO, str. pov. br. 07/12–180, 29. 06. 2001.

²⁷ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1.

²⁸ Komanda 15. graničnog bataljona, str. pov. br. 1–179/1, 28. 06. 2001.

²⁹ Č. Jovanović, *n. d.*, 94.

³⁰ „Sloba rekao samo: „Dobar dan momci!““, 13.

³¹ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1; Isto, izjava ppuk F. Obradovića. Vremena u zagradi su podaci sa Operativnog centra Korpusa PVO.

O preletanju granice helikoptera u 20.23 stiže informacije od strane Korpusa PVO tek u 20.35 u dežurni tim Komande RV i PVO.³² Međutim, dežurni tim i komandant RV i PVO čak ni u 21.13 časova nemaju informaciju da je MUP-ov helikopter već sleteo u svoju bazu, nego se i dalje bave njime: „Rekao je šef, da pratite pojačano ovaj helikopter, ako bi se negde pojavio“. Odnosno, general Smiljanić govori svojim potčinjenim u 21.16: „Tražite ovaj helikopter... Helikopter je. Helikopter nek' osmatraju...“.³³

Zanimljivo je da u tom periodu, 280. centar EIO identifikuje letenje helikoptera pod četiri različita pozivna znaka, kao i da se koriste dva drugačija pozivna znaka od najavljenih. Uočeno je da MUP-ovi helikopteri lete „na 100 metara iznad terena“.³⁴ Helikoptere u niskom letu nije identifikovao ni, prema naređenju komandanta RV i PVO, uključeni radar 3. divizionu 250. raketne brigade PVO iz Jakova.³⁵

Dolazak britanskog aviona koji će prebaciti Miloševića u Hag

Dok traje prebacivanje Slobodana Miloševića, Komandi RV i PVO je u 20 časova najavljeno sletanje transportnog aviona HS-125B britanskog vazduhoplovstva na beogradski aerodrom. Avion je najavljen kao „prethodnica delegacije koja dolazi u posetu“, a najavu Saveznom ministarstvu inostranih poslova poslala je tokom popodneva britanska ambasada u Beogradu. Avion je trebalo da leti po maršruti: ulazak u vazdušni prostor SRJ na tački Tompa u 20.15, sletanje na aerodrom Beograd u 20.55 i izlazak iz vazdušnog prostora u 22.10, takođe preko Tompe. U najavi se uočava veza sa zahtevom SMIP-a poslatim u 18.21 te večeri.³⁶

Pošto je stigla najava, pukovnik Dopuđa ispred dežurnog tima obaveštava generala Smiljanića u 20.09: „Sada smo dobili informaciju, gospodine generale: britanski avion ulazi u 20 časova i 20 minuta, sleće na Surčin, vozi navodno neku vladu, to je došla prijava na naš OC“. Komandant RV i PVO naređuje dežurnom timu da prati avion i da ga obaveštava. On sam se protivi da izda saglasnost za sletanje britanskog aviona i govori pukovniku Dopuđi da nije saglasan ni sa preletom MUP-ovog helikoptera za Sarajevo, iako je dobijena saglasnost Saveznog ministarstva inostranih poslova: „Ne može, nije dobio našu saglasnost!“ U narednim minutima vode se telefonski razgovori o saglasnosti za prelet helikoptera MUP-a preko državne granice, a za koju u suštini RV i PVO nije bila nadležna, već samo da „prati taj let“. Takođe, razgovara se i o tome čije je odobrenje i gde sleće britanski avion koji se približavao jugoslovenskom vazdušnom prostoru.³⁷

³² K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1, prilog br. 9.

³³ KM KRV i PVO „M-1“, ODT-DDV, 29. 06. 2001, 17, 18.

³⁴ K-da 280.cEIO, str. pov. br. 07/12–180.

³⁵ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1, prilog br. 9.

³⁶ SR Jugoslavija, Savezno ministarstvo za inostrane poslove, br. 804681/1–01. U najavi vremena se razlikuju od izveštaja Komande RV i PVO. Navodi se prelet preko Tompe u 18.15 h, a napuštanje Beograda preko iste tačke u 20.10 h.

³⁷ KM KRV i PVO „M-1“, ODT-DDV, 29. 06. 2001, 7–10.

Okolo 20 časova, dežurni operativni tim Komande RV i PVO dobija informaciju da je saglasnost za letenje MUP-ovog helikoptera data od strane Sektora RV i PVO Generalštaba, a potom i samog Generalštaba Vojske Jugoslavije.³⁸ U 20.22 pukovnik Dopuđa izveštava generala Smiljanića da je načelnik Sektora RV i PVO general Branislav Petrović naredio da se dâ saglasnost. Smiljanić očigledno teško prihvata ovu odluku i govori: „... i general Petrović naredio? Gde je Petrović? General Petrović... da piše odobrenje... naredio... Još jedna ovca je rođena odavno. Dobro neka napiše on odobrenje za prelet helikoptera...“. Dopuđa ga izveštava da je i Generalštab VJ dao pozitivan stav. Na komentar da je najbolje da nazove generala Petrovića, Smiljanić odgovara: „Ne, neću...“. Kada Dopuđa postavlja pitanje da li da drži aktivirane snage i dalje u pripravnosti, Smiljanić odgovara: „Drži, drži divizion u pripravnosti, i neka uključi divizion svoj radar, samo neka uključi neka prati. Trebaće nam ovaj podatak za istoriju, što smo pratili i šta smo dobijali... I snimaj, i piši sve to tamo u knjigu, šta ti je rekao ovaj, a šta sam ti rekao ja. Piši sve, stavi potpukovnika nek ti piše to“.³⁹

Pre ulaska u vazdušni prostor SR Jugoslavije britanski avion u Mađarskoj zauzima drugi kurs i produžava prema Sarajevu. Dežurni tim je prethodno dobio obaveštenje da se vreme ulaska u vazdušni prostor pomera na 20.53. časova. O avionu se, međutim, ne zna ništa sve dok u 21.08 nije izvešten komandant da je avion „promenio kurs“ i leti prema Sarajevu. Pukovnik Dopuđa tada iznosi sumnju u pogledu sudbine Miloševića, koga inače niko ne pominje u svojoj vojnoj komunikaciji: „Verovatno će menjati plan, pa ono će da ovaj helikopter do Sarajeva, a dalje on [avion – prim. autora]“. U 21.11 organi RV i PVO uočavaju da avion leti prema Tuzli.⁴⁰ Operativni centar Korpusa PVO prati avion i registruje da u 21.15 sleće na aerodrom Tuzla.⁴¹

Džulijan Bordžer navodi da je Miloševića (između ostalih) u Tuzli sačekao izvesni poručnik Endi Milani, navodni „zapovednik delta fors“⁴² odreda. Jedan vojnik ga je snimao, a onda je Slobodan Milošević počeo s njim da razgovara o tome kako je najbolje snimati, koji je najbolji kadar i kako se koristi zum. Potom, stigao je i britanski transportni avion.⁴³

Prema podacima 280. centra za EIO, u isto vreme u Tuzlu sleće još jedan avion. Ovaj avion, verovatno transportni C-130 Hercules, prijavio se Oblasnoj kontroli letenja u Zagrebu u 20.35. Centar je identifikovao da avion koristi pozivni znak ASCOT 1795, upravo isti pod kojim je Saveznom ministarstvu za inostrane poslove prethodno prijavljen britanski HS-125 koji je stigao u Tuzlu! Ovaj avion je preko Dervente krenuo na aerodrom Tuzla, gde je sleteo takođe u 21.15 časova, ali pod drugačijim pozivnim znakom od onog koji je koristio

³⁸ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1, prilog br. 9.

³⁹ KM KRV i PVO „M-1“, ODT-DDV, 29. 06. 2001, 11–13.

⁴⁰ Isto, 16, 17.

⁴¹ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1; Isto, prilog br. 9.

⁴² Nismo uspeali da identifikujemo o kom američkom oficiru niti o kojoj jedinici je tačno reč.

⁴³ „Poslednji Miloševićev let“, 29.

prijavljajući se kontroli leta u Zagrebu. Avion je dopunio gorivo na tuzlanskom aerodromu sa ugašenim motorima. U 21.37 posada aviona javlja da je spremna za prijem „paketa“. Potom u 21.48 poleće sa aerodroma Tuzla, zauzimajući kurs ka zapadu, do tačke „Torpo“ iznad Jadrana na liniji Split–Ankona. U 21.33 sa tuzlanskog aerodroma na redovan zadatak poleće i jedan američki armijski helikopter OH-58D Kajova.⁴⁴ Iz ovih podataka se može zaključiti da je za maskiranje aviona koji je prebacivao Slobodana Miloševića za Hag korišćen još jedan avion, koji se pozivnim znakom i vremenski uklapao u termine dolaska i odlaska aviona koji je stvarno korišćen za njegov transfer u Hag.

General Smiljanić je naredio svojim saradnicima da prate poletanje aviona iz Tuzle. U telefonskom razgovoru u 21.23 sa jednim od njih – najverovatnije pukovnikom Dopuđom – jasno se vidi da je Milošević predmet cele operacije, samo nije jasno gde će ga odvesti iz Tuzle:

(Dopuđa): – Ide odma' nazad, kako je došao...

Smiljanić: – Kako je došao? Odakle je došao?

(Dopuđa): – Iz Engleske. Engleski avion.

Smiljanić: – Ma neće u Englesku.

(Dopuđa): – Skaj Njuz je sad javio.

Smiljanić: – Znaš li šta se zove Hag?

(Dopuđa): – Kažu, pa to je tu, to je Ženeva. Jer je sad bila informacija da će do 20 časova biti...

Smiljanić: – Ma nije Ženeva. U Hagu bre. Hag i Ženeva su... Nemoj da te geografiju pošaljem da učiš!

(Dopuđa): – Možda ide tamo da sleti, pa posle kopnom...

Smiljanić: – Dobro, dobro. To može. Ali ipak će u Hag“.⁴⁵

U narednih pola sata, u Komandi RV i PVO iščekuju poletanje aviona sa Miloševićem iz Tuzle, shodno naredbi generala Smiljanića („Hoće šef informaciju kad ovaj poleti“). U 21.35 Smiljanić zove pukovnika Dopuđu i na „izvol'te gospodine generale“ odgovara: „Jebem ti ja ovakvog gospodina, Dopuđa. Mi smo jad i beda, mi smo daleko od gospode, toliko koliko je moj prađed daleko od mene, prađed, a ne đed. Skini ovaj divizion tamo. (Ovaj odgovara: „Aha, da skinem ono tamo“). I kad ovaj poleti otud, skinu i ovo i vrati u normalno stanje VOJ, a divizion vrati u trojku kako treba da bude“.

U 21.47, u dežurni operativni tim stiže iz Generalštaba pozitivno mišljenje o preletu helikoptera AB-212 do Loznice. Bez datuma i vremena. Smiljanić to zove „zajebancija“ i naređuje pukovniku Dopuđi: „Ajde lepo noćas ti i Bunčić da napišete izveštaj jedan, ovde za mene, a mi ćemo ga obraditi sutra za predsednika države“. On navodi: „Zapiši kad si dobio, dobili smo tad to, oblasna kontrola nije najavila, operativni centri nisi bili najavljeni, niko nije znao, sve to mora da ostane jer će kad tad biti na dnevnom redu. Ja, ti, ili ne znam ko. Ajde to sredite i nek se sačuva traka i nek se sačuva sve...“.⁴⁶

⁴⁴ K-da 280.cEIO, str. pov. br. 07/12–180.

⁴⁵ KM KRV i PVO „M-1“, ODT-DDV, 29. 06. 2001, 18.

⁴⁶ Isto, 20–21.

Isti avion, posle završene procedure, oko 22 časa rula na aerodromu Tuzla. Posle poletanja zauzima pravac prema Mostaru, potom ka Splitu i izlazi iz vazdušnog prostora Bosne i Hercegovine.⁴⁷ U Komandu RV i PVO u 22.03 stiže obaveštenje da britanski avion poleće iz Tuzle. Minut kasnije pukovnik Dopuđa izveštava generala Smiljanića, koji kratko komentariše: „Ode Sloba. Prati to“.⁴⁸

Budući da je ustanovljeno kako su strani avioni napustili vazdušni prostor BiH u 22.12 časova, sva aktivirana radarska sredstva vraćena su u raniji režim rada.⁴⁹

Dileme u vojnom vrhu posle Miloševićevog izručenja

U isto vreme, premijer Đinđić se obratio javnosti. Motivisan tim istorijskim datumom, Đinđić je pred kamerama rekao da je doneta odluka da između života i neba – konačno odaberemo život i bolju budućnost našoj deci. Odbačena je nebeska Srbija, a sa njom i Slobodan Milošević. Kamere RTS direktno prenose iz Vlade gde premijer Đinđić, pred sabranim ministrima, čita Uredbu i govori o Miloševićevom prebacivanju u Hag. „Otklanjajući štetu, koja pretila našoj zemlji, mi smo se opredelili za primenu člana 135. Ustava Srbije. Član 135. Ustava Srbije kaže da u slučajevima kada savezni organi ne funkcionišu ili ne mogu da donesu odluke koje su u interesu obe federalne jedinice, organi Republike Srbije privremeno i u pojedinačnim slučajevima mogu da preuzmu te nadležnosti“, navodi premijer. Premijer cilja u suštinu problema: „Mi smatramo da ovaj Ustavni sud koji je sastavljen od istih onih ljudi koji su zapravo bili uzrok za 5. oktobar, taj Ustavni sud predstavlja jedan organ koji očigledno ne funkcioniše u skladu sa interesima Srbije i smatramo da su se time stekle ustavne okolnosti da Vlada Srbije donese odluku koju je donela“. Problem je bio rešen – Slobodan Milošević je već leteo prema Hagu.⁵⁰

Za to vreme Komanda RV i PVO se i dalje bavila formalnostima i zahtevom o preletu helikoptera AB-212 na maršruti „K-2“ do Sarajeva. Ovaj zahtev bio je na bazi prethodnog dopisa (potpisanog od glavnog dežurnog lica) Saveznog ministarstva za inostrane poslove.⁵¹ Oznaka maršrute „K-2“ nije bila poznata u Komandi RV i PVO. U isto vreme Savezna uprava za kontrolu letenja dala je obaveštenje o letu istog helikoptera samo do Loznice. Generalštab, odnosno njegov Sektor za RV i PVO dao je saglasnost u 21 čas te večeri – u suštini kada je operacija sa srpske strane već bila završena.⁵²

Komanda RV i PVO je kasnije utvrdila da su sve najave letova helikoptera Resora državne bezbednosti date sa zakašnjenjem u odnosu na planirano vreme

⁴⁷ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03-2/12473-1; Isto, prilog br. 9.

⁴⁸ KM KRV i PVO „M-1“, ODT-DDV, 29. 06. 2001, 23.

⁴⁹ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03-2/12473-1, prilog br. 9 i Izjava ppuk N. Bunčića.

⁵⁰ B. Dimitrijević, *n. d.*, 126-129.

⁵¹ SR Jugoslavija, Savezno ministarstvo za inostrane poslove, br. 804682/2-01, 28. 06. 2001.

⁵² Generalštab Vojske Jugoslavije, Sektor za RV i PVO, int. br. 10-536, 28. 06. 2001.

poletanja i prema Pravilniku o načinu odobrenja za letenje vazduhoplova.⁵³ Poletanja nisu ni prijavljena za sve letove koje su izvršili helikopteri RDB, a potvrđeno je i odstupanje od najavljenih maršruta. Sa druge strane konstatovano je da i „pored pojačanog osmatranja vazdušnog prostora navedeni helikopteri MUP-a Srbije *nisu otkriveni ni praćeni* od strane radarsko-računarskih sredstava sistema VOJIN“. Ovo je bila indirektna potvrda da su RDB-ovi helikopteri leteli nisko i ispod radarske slike na širem prostoru prema Drini. Komanda RV i PVO je lakonski zaključila: „Na osnovu izvršenih analiza ne može se pouzdano zaključiti kakva su prevoženja izvršena i koje zadatke su helikopteri izvršavali“.⁵⁴

Već sledećeg dana, 29. juna, u Generalštabu je održan prošireni kolegijum načelnika Generalštaba generala Nebojše Pavkovića. Kako ne raspoložemo transkriptom diskusije sa sastanka, moramo da se oslonimo na beleške generala Smiljanića. Od početka rada sednice razvila se diskusija, sa dosta suprotstavljenih ocena među generalima, oko toga ko je organizovao i ko je rukovodio operacijom prebacivanja Slobodana Miloševića u Hag. Postavljeno je pitanje uloge generala Pavkovića, čula su se i pitanja gde se on nalazio u toku tih događaja. Pavkovićev odgovor o tome da nije imao ni indikacije ni informacije o planiranom odvođenju Miloševića u Hag posebno je podstakao žučnu diskusiju. Na Pavkovićevu stranu „stali su“ njegovi pomoćnici generali Krga, Simić i Đaković. S druge strane bili su komandanti armija, mornarice i vazduhoplovstva. General Milen Simić je istakao da „nismo znali“ da će Milošević biti isporučen, „a i da smo znali ne znam kako bi reagovali i koje bi posledice bile“.

Generali su zatražili od Pavkovića da pozove predsednika Koštunicu. Smiljanić navodi da je general Pavković pozvao telefonom Koštunicu, ukazao mu na vrlo „ugrejanu“ atmosferu i „molbenim tonom“ pozvao ga da bi bilo dobro da dođe i uključi se u rad kolegijuma. Koštunica je odbio Pavkovićev poziv rečima: „Pa, siguran sam da ti to možeš rešiti sam“. Kako navodi Smiljanić, najviše 15 minuta docnije i premijer Đinđić je bio na telefonskoj vezi. Pošto je uključio spikerfon, svi su imali prilike da čuju razgovor. Đinđić pita: „Šta se to dešava?“ i dodaje da bi bilo dobro da Pavković odmah dođe do njega. U trenutcima kad se Pavković spremao da krene nastala je eksplozija besa među delom generala. Jer, u suštini, Pavković je odgovarao predsedniku SRJ Koštunici, a ne premijeru Srbije Đinđiću. Tek kada je nastao potpuni kaos u kolegijumu Pavković ponovo poziva Koštunicu, koji onda naređuje da se svi okupe u njegovoj kancelariji za 45 minuta. Sastanku prisustvuju Pavković sa svojim kolegijumom i Koštunica sa svojim savetnicima. Pavkovićevi pomoćnici za obaveštajnu, bezbednosnu i informativnu delatnost iznose da nisu imali nikakva saznanja o tome da će Milošević biti isporučen Hagu. Na to se nadovezao Koštunica koji je takođe rekao da nije imao nikakvo obaveštenje šta se može desiti. General Smiljanić navodi da je potom uzeo reč i oštro kritikovao Koštunicu zbog nastale situacije, zatraživši da se general Pavković, njegovi pomoćnici ali i on sam penzionišu. Posle diskusije još nekih generala predsednik Koštunica je

⁵³ Navodi se: *Službeni list SFRJ*, br. 43–82, član 7.

⁵⁴ K-da RV i PVO, str. pov. br. 03–2/12473–1.

sumirao sastanak sa desetak teza, u kojima je istakao da bez „haškog suda“ država ne može u Evropu i optužio Vladu Srbije da je narušila ustavni poredak i ogrešila se o odluku Saveznog ustavnog suda. Uredba Vlade Srbije se ne može odnositi na vojna lica, istakao je Koštunica, pohvalivši Vojsku Jugoslavije za „principijelno i stabilizirajuće ponašanje“.⁵⁵

Slobodan Milošević je i tim poslednjim boravkom na srpskoj zemlji zavadio svoje protivnike iz DOS-a – „neobaveštenog“ Koštunicu i „pragmatičnog“ Đinđića. Koštunica je kritikovao brzinu i tražio zakonske osnove, a Đinđić je objašnjavao da svako dalje otezanje izaziva potpunu krizu na svim nivoima vlasti i u odnosu međunarodne zajednice prema Srbiji. Ostao je utisak u javnosti da je Đinđić pobedio u ovom duelu. Vojska Jugoslavije – i pored različitih mišljenja u njenom vrhu, pa i mera preduzetih da bi se izručenje sprečilo – u suštini nije uradila ništa, čak je i kasnila u praćenju operacije izručenja Miloševića organima Haškog tribunala koju je vodilo Resor državne bezbednosti.

General Smiljanić navodi da je pisani izveštaj o aktivnostima u vazдушnom prostoru SR Jugoslavije u toku popodnevnih časova 28. juna dostavio preko načelnika Generalštaba VJ predsedniku Vojislavu Koštunici. U gornjem desnom uglu izveštaja Koštunica je zabeležio: „Sve je jasno. Trebalo je napraviti opštu pometnju, bez obzira na pravilo i propise. Veliki udeo ima SUKL-a [Savezna uprava za kontrolu letenja], koja je znala za posao i koja je sve odobrila“, beleži general Smiljanić.⁵⁶

REFERENCE

- Dimitrijević, Bojan. *Zoran Đinđić, biografija, drugo izdanje*. Beograd: Mile-nijum, Dan Graf, 2013.
- Jovanović, Čedomir. *Moj sukob s prošlošću*. Beograd: Dan Graf, 2005.
- Mijatović, Zoran. *Opelo za državnu tajnu. Svedočenje iz vrha državne bezbednosti*. Beograd: Nedeljni Telegraf, 2004.
- Mihajlović, Dušan. *Povlenske magle i vidici*. Beograd: NEA d. o. o., 2005.
- Smiljanić, Spasoje, general-pukovnik. *Put do neba i zvezda, zapisi i sećanja*. Priština–Leposavić: Institut za srpsku kulturu, 2020.

⁵⁵ S. Smiljanić, *n. d.*, 227–231.

⁵⁶ S. Smiljanić, *n. d.*, 225. General Smiljanić piše: „Najodgovorniji i onaj koji je imao punu kontrolu nad onim šta se dešavalo u vazдушnom prostoru je direktor SUKL-a general-major Miloš Obradović, koga je gospodin Koštunica 25. 01. 2001, kao pukovnika, vratio iz penzije u aktivnu službu i postavio za direktora SUKL, a 12. 03. 2001. vanredno unapredio u čin general-majora“. Smiljanić ukazuje da je Miloš Obradović bio brat generala Vuka Obradovića, tada lidera jedne od partija u okviru vladajuće koalicije DOS.

BOJAN DIMITRIJEVIĆ, PhD, Principal Research Fellow
Institute for Contemporary History
Belgrade, Republic of Serbia
bojands1@gmail.com

THE EXTRADITION OF SLOBODAN MILOŠEVIĆ TO THE HAGUE
TRIBUNAL ON 28 JUNE 2001 AND THE ROLE OF THE YUGOSLAV ARMY

Summary

Slobodan Milošević, the former president of the Federal Republic of Yugoslavia and the Republic of Serbia, was extradited to the representatives of the Hague Tribunal (ICTY) in Belgrade on 28 June 2001. He was transferred from the Serbian State Security headquarters in Belgrade to Tuzla air base in Bosnia-Herzegovina from where an RAF aircraft flew him to The Hague in the Netherlands. The article describes the activities of the Yugoslav Army, especially its Air Force and Air Defense, during the evening of that day. Some of those activities, especially raising the combat readiness of the missile and air surveillance units, had the intention of preventing Milošević's extradition to the ICTY. On the other hand, the Serbian State Security took all the necessary precautions to carry out this important mission without being stopped by the Yugoslav Army. The article was written based on the still classified documents of the Air Force and Air Defense HQs and the published memoirs of the participants in those events.

KEYWORDS: Slobodan Milošević, ICTY-Hague Tribunal, Serbian State Security, RV i PVO – Air Force and Air Defense, Helicopters, General Nebojša Pavković, General Spasoje Smiljanić